

‘Project Kleine Kinderen, Grote Kansen’

Kleuteronderwijs pakt kinderarmoede aan

Piet Van Avermaet

directeur Steunpunt Diversiteit & Leren, Ugent

projectleider van het project ‘Kleine Kinderen, Grote Kansen’

Op 1 september stappen 270.000 kleuters voor het eerst de schoolpoort binnen. 20.000 kleuterleidsters en -leiders ontvangen hen met open armen en staan klaar om de eerste tranen te drogen. Staan zij ook klaar om de zorgen op te vangen die een deel van de kleuters mee naar school neemt? Zorgen die het gezin bijvoorbeeld treffen op financieel vlak? Kunnen onze kleuteronderwijzers om met de heel brede diversiteit en achtergronden van de kinderen?

Er wordt de laatste tijd flink wat paniekvoetbal gespeeld of op z’n mist ongenueanceerde berichtgeving uitgestrooid als het over de staat van ons kleuteronderwijs gaat, of over het vermeende onvermogen om met kinderarmoede en diversiteit in de klas om te gaan. Kleuterklassen zouden ‘niet geschikt’ zijn voor alle kinderen, de meeste leraren zouden achterhaalde ideeën hebben over anderstaligheid, ouders zouden niet voorbij de schoolpoort mogen. Kortom, het kleuteronderwijs zou de ongelijkheid niet wegwerken maar een deel van het probleem zijn. We willen deze berichtgeving graag herleiden tot de ware proporties. Met deficit-denken komen we immers niet vooruit, wel met een constructieve en kritische, heldere blik op de – toekomstige – klaspraktijk.

De cijfers over kinderarmoede zijn gekend en staalhard: 130.000 kinderen in Vlaanderen leven in armoede, 10 procent van de Vlamingen leeft beneden de armoederisicodrempel, 26 procent van de kinderen in Brussel groeit op in een huishouden zonder inkomen, en het probleem beperkt zich al lang niet meer tot de (centrum)steden. Het is dus een maatschappelijke noodzaak om op een systematische manier de professionaliteit en expertise van (toekomstige en startende) kleuterleid(st)ers – en leraren *tout court* – op te krikken. Hoog tijd dus voor een krachtig signaal naar de samenleving: we nemen dit echt *au sérieux*!

En welke leraar hebben we nodig? Leraren die zich bewust zijn van de manier waarop zij naar armoede kijken én de juiste bril op zetten. Leraren die armoede leren zien en diversiteit positief benaderen. Leraren die kinderen begeleiden tot kwaliteitsvolle interacties met iedereen. Leraren die zich bewust zijn van de maatschappelijke verantwoordelijkheid die ze hebben en ernaar handelen én over de schoolmuren heen samenwerken met andere partners. Want alleen kan je dit niet.

Werken aan deze basiscompetenties, ze laten doordringen en inoefenen bij onze toekomstige leraren, dat is de inzet van het project 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' dat tot juni 2018 loopt in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en de Koning Boudewijnstichting. Het krachtige aan dit project is dat alle lerarenopleidingen Kleuteronderwijs zich geëngageerd hebben om deze doelstelling te helpen realiseren. In een breed netwerk met externe organisaties en de pedagogische begeleidingsdiensten gaan zij de komende twee jaar aan de slag om de curricula en de leerlijnen van de kleuteropleiding aan te passen, om studenten beter te coachen en te trainen in kans- en kinderarmoede, om docenten tools aan te reiken hoe je toekomstige leerkrachten met signalen van sociale ongelijkheid en armoede leert omgaan, enzoverder.

Het project is ambitieus en wil een aantal kerncompetenties van onze toekomstige leerkrachten verbeteren, bijvoorbeeld armoede leren zien en diversiteit als iets positiefs benaderen. De lerarenopleidingen passen hun programma's aan met ruggeleuning van organisaties als het Netwerk tegen Armoede, het Kinderrechtencommissariaat, Welzijnzorg, Kind en Gezin, het Minderhedenforum, Unicef België, Klasse, ...

Bovendien helpt het wetenschappelijke veld bij de ondersteuning. Het Steunpunt Diversiteit & Leren met zijn jarenlange expertise omtrent diversiteit en sociale (on)gelijkheid is projectleider. En het Instituut voor Mediastudies (Professor Van Gorp, KULeuven) reikt concepten aan om te leren omgaan met diverse *frames* – zeg maar beeldvorming, percepties – over armoede.

Met al deze partners slaan we de handen in elkaar om deze uitdaging aan te gaan! Startschot is 6 september. Dan komen al deze partners bijeen voor een eerste Lerend Netwerk om het project uit de startblokken te schieten.

Onderwijs kan een verschil maken voor kinderen die in armoede leven, maar niet alleen. Laat ons dus ook afstappen van een deficit-denken als het gaat over samenwerking tussen onderwijs en welzijn, en krachtig de koe bij de horens vatten.